

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Tornanádaska

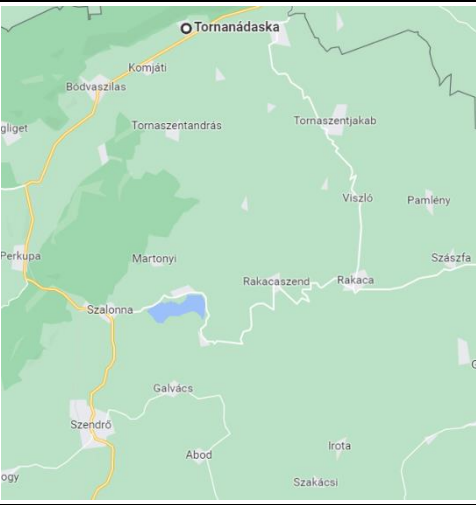

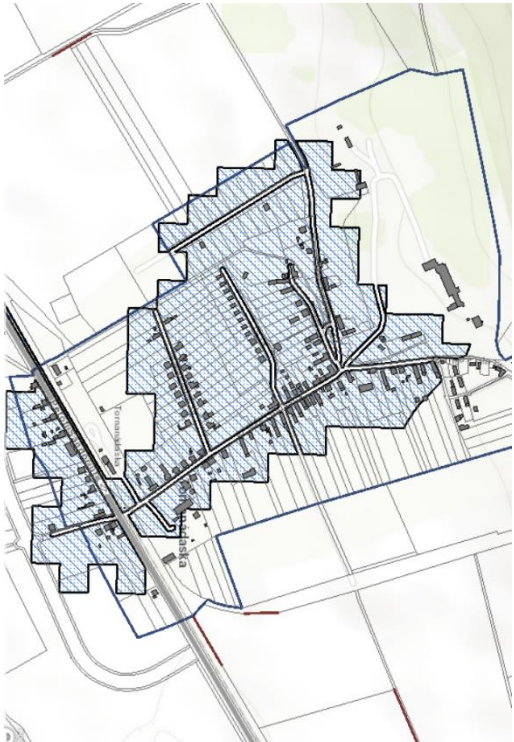
Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv Tornanádaska

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Edelényi járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022.június

	<p>Terület: Lakónépeség: Jogállás: Járás: Megye:</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Tornanádaska	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Edelényi	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	769	793
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	105%	
15 év alattiak aránya (2021)	40,2%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	97%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	6%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	123%	
Lakásszám (2011)	131	
Üres lakások száma (2011)	4	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	726	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	125	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	656	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	125	
Lakások száma (2019)	125	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	39	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	109	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	6	
WC nélküli lakások száma (2011)	83	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0	
Egy szobára jutó lakó (2021)	2,3	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	196098 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	57%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	1000000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	6	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	6	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

Tornanádaska község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, az Edelényi kistérségben, a szlovák határ mellett fekszik, Aggtelektől 28, Szögligettől 11 kilométer távolságra.

Közúton: Tornanádaska közúton Miskolctól, a megyeszékhelytől a 26-os főúton Sajószentpéter belterületén jobbra fordulva a 27-es főúton Edelényen- Szendrőn át haladva a főút mentén található a település.

Vasúton: A falu a Miskolc-Tornanádaska vasútvonalon helyezkedik el. A településen található az ország legészakibb vasútállomása.

Interjú-Polgármester:

Tömegközlekedés:

A vonatközlekedést preferálják az itt élők.

A közösségi közlekedés célpontja Miskolc. Hétköznap 9 járat teszi lehetővé a települések közti közlekedést.

Lakónépesség:

A legnépesebb korosztály a 18-59 évesek és ezt követi a 0-14 évesek korosztálya.

hogy az elöregedés nem jellemzi a községet.

A 0-14 évesek száma a környező településekhez képest magas, és a 65 év felettek létszáma lényegesen alacsonyabb a fiatalok lakosság létszámához viszonyítva.

A belföldi vándorlások terén eléggé változó adatokat mutat. 2013-2015-ben inkább az elvándorlások volt jellemző a falura. 2013-ban 2 fővel csökken a népesség, ami az ekkori összlakosság majdcsak 2,8% át jelentette. Viszont a 2016-os évtől fordult következett be, az oda és elvándorlások egyenlege pozitívvá vált, a lakosságszám növekedett 15 fővel.

Lakónépesség száma

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	757	
2014	758	100%
2015	755	100%
2016	777	103%
2017	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Szolgáltatások:

A helyi önkormányzat feladatai közé tartozott 2012. december 31. napjáig a településen élők számára biztosítani az óvodai nevelést és az általános iskolai nevelést és oktatást.

2013. január 1. napjától a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ irányításával valósult meg, majd 2015. szeptember 1. napjával az Önkormányzat átvette az óvodát és azóta is működteti a Tomanádaskai Napköziotthonos Óvodát.

Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Diákotthon, Bódvaszilás Tagintézménye

Az intézményben főként sajátos nevelési igényű diákok járnak. Alsó tagozattal rendelkezik az intézmény.

Az általános iskolás korú gyermekek, 78 fő a bódvaszilási általános iskolába járnak. A hallgatók nagyrészét a tomanádaskai gyerekek teszik ki.

A háziorvosi szolgálat és a védőnői szolgálat, gyógyszerügyi, fogorvosi, iskolai egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés a szomszédos, illetve közeli településen elérhető, melyhez a közlekedés biztosított. Komjáti Község Önkormányzatával kötött megállapodás alapján kerül biztosításra a háziorvosi és a védőnői ellátás.

Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés Bódvaszilas községben működő Körzeti Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat biztosítja a környező településeken a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Továbbá tagja az Edelényi Kistérség Többcélú Társulásának, valamint a Sajó-Bódva Völgye és Környéke Hulladékkezelési Önkormányzati Társulásnak.

(Forrás-HEP)

Két bolt található a településen, az egyik a polgármester tulajdonában van.

Interjú-Polgármester:

Térségi munkalehetőségek:

Jelenleg 65 fő dolgozik közfoglalkoztatásban, többségük nő.

A férfiak többsége Budapesten dolgozik az építőiparban, segédmunkásként.

De előfordul olyan is, aki Hollandiában helyezkedett el.

START munkaprogram nem működik a településen.

A közfoglalkoztatásnak köszönhetően szépül a település:

szabadtéri színház épült, parkosítás valósított meg a település, díszládák kerültek kialakításra, valamint földműveléssel foglalkoznak a közfoglalkoztatás keretein belül.

Interjú-Családsegítő:

A miskolci Robert Bosch Kft.-vel kapcsolatos munkavégzésre a reakció az volt, hogy a „hátuk nem bírná azt a sok állást.”

Megszokott, hogy már 14 évesen munkát vállalnak a településen élő fiatalok, Ráckeve a célállomás.

Önkormányzati fejlesztések:

BM: járdafelújítás

Magyar Falu Program:

Művelődési Ház felújítása, belső vizesblokkok felújítása

Nyilvános internetpont kialakítása

Krízis lakás kialakítása: gyakori családi konfliktusok miatt szükséges

Kommunális eszközbeszerzés (traktor)

Kondipark kialakítása

Óvoda felújítás

Bruttó 600millió Ft értékű Bölcsőde-Óvoda kialakítás, felújítás (1900m²-n)

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...társégi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közműinfrastruktúra állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszthető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

A község helyi egyenlőség programja szerint a településen nem alakult ki elkülönült telep, szegregátum.

Azonban a Lechner Tudásközpont adatbázisa alapján a település teljes területe szegregátumként jelölt.

A KSH 2011-ben készült felmérése alapján a lakosság 56,7% -a vallotta magát romának.

Interjú-Polgármester:

Az Akácós utca területét jelölte meg a polgármester a településen problémásnak.

Itt az ingatlanok állagmegóvására nem figyelnek oda, a nyílászárók hiányosak: rongy és osz lap segítségével pótolják ezeket.

A szemetet az udvaron gyűjtik-halmozzák.

A kommunális adót fizetik 1000Ft/hó a településen élők.

Interjú-Családsegítő:

A településfelmérést követően a Dankó utcát felszámolták és az ott lakókat a falu központjába telepítették.

Azok az ingatlanok melyek kezdetben rendelkeztek víz-és gázszolgáltatással, a legtöbb esetben kikötésre kerültek a felhalmozott tartozások miatt.

A nyugdíjas korosztály megüresedett ingatlanjait kapták meg ezek a lakók.

A legtöbb család közkútról oldja meg a vízellátást.

A nyílászárók hiányosak, kitortek az ablaküvegek.

Nem minden család rendelkezik kinti mellékhelyiséggel egy idő után eltűnnek.

Ingatlanhelyzet

Interjú-Polgármester:

Ingatlanhelyzet

Tavaly 3 ingatlan került értékesítésre a településen 2,75millió Ft-ért.

Mindhárom esetében a CSOK-ot vették igénybe.

Az a tapasztalat, hogy nem szívesen költöznek el a településről.

A polgármester tudomása szerint jelenleg nincs eladó ingatlan, valamint nincs szabad földterület-telek.

Az 5km-re lévő Bódvaszilason 12-13 millió Ft egy ingatlan, a szlovák felvásárlók járulták hozzá főként a magas ingatlanárakhoz.

A polgármestere tapasztalata az, hogy a környező településeken nem fogadják szívesen a roma családokat.

Az önkormányzat birtokában 19 ingatlan található.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

A településen EFOP telepprogram nem valósult meg.

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együtműködő, nem együtműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

A polgármester együtműködő volt az interjú során, azonban a bérlakásfejlesztéssel kapcsolatban az álláspontja nem derült ki.

Azonban meglátása szerint krízis lakás kialakítása szükséges lenne a településen a gyakori családi konfliktusok miatt.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együtműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;
- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

Interjú-Polgármester:

- A kertművelés nem jellemző.
- Gyakorta előfordul, hogy az itt élő fiatalok nem regisztrálnak az illetékes munkaügyi központban, így nem részesülnek ellátásban.
- 30-40 család **nem rendelkezik** kialakított kinti mellékhelységgel. Ezt a problémát az önkormányzat tavaly igyekezett megoldani, azonban a téli időszakban a családok feltűzelték ezeket.
- Jogosítvány hiánya: a településen a hölgyek nem rendelkeznek jogosítvánnyal. A férfi lakosságot tekintve is csak 3 fő az aki vezetői engedéllyel rendelkezik.
- A településen élőknek nincs anyagi lehetőségük egy temetést kifizetni, így az önkormányzat temetteti el az elhunytakat.
- Jelenleg 45-47 család nem rendelkezik szemégyűjtőedénnyel. Ennek fő oka, hogy nem rendeltetésszerűen használják. Más funkciót tölt be: -vízhordás a közkútról, fahordás. Így hamar leamortizálódnak. Az igénylésük folyamatban.

Interjú-Családsegítő:

- 2019.-ben indult úgy ez éven záródott le.
Egy édesanyára 70.000Ft bírságot szabtak ki, gyermekei iskolai hiányzásai következményeként. (Egy tanévben csak egyszer szabható ki bírság a szülőkre.)
Egy civilszervezet segítségével az édesanya fellebbezett.
Az anyuka egyedül neveli gyermekeit, azonban hétvégén gyakran a nagyszülőkre hagyja őket.
A vizsgálat eredményeként megállapításra került, hogy a térségben a tornanádaskai gyermekek iskolai hiányzásai a legmagasabbak.
A gyermekek a Bódvaszilasi Körzeti Általános Iskolába járnak.
- A tapasztalat az, hogy az intézménybe járó gyermekek között feszültség van. A két település diákjai piszkálják egymást.
- 19 gyermek védelembe vétel alatt áll, ez összesen 8 családot takar.
Minden eset a magas iskolai hiányzások miatt indult meg.
- Alapellátásban 6 gyermek tartozik, mind a hat gyermek sajátos nevelési igényű.
Egy családot érint az alapellátásban lévők száma.
-
- 2021.-ben volt utoljára olyan eset, hogy az újszülöttet már haza sem engedték a szülőkhöz a kórházból. A család nem változtatott a lakókörülményein.
- Összességében elmondható, hogy az itt élő szülők gondozzák gyermekeiket, de nem nevelik őket.
- A fiatal szülők tiszteletlenek, több esetben már megfenyegették a szakembert.
- Jellemző a többgenerációs együttélés, minden helyiséghez vágnak egy ajtót kívülről.
- Drog nincs jelen a településen.

A fejezet következtetései

Családtípus: 170 család	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	20
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	150
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	0

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

2016.-ban a település nagyrészét viharkár érte, a Katolikus Karitászt segített az itt élőknek.

A település 70%-ra igaz, hogy a többgenerációs együttélést választották.

Az ingatlanok minden helyiséghez vágnak egy ajtót kívülről.

A településen telepfelszámolás valósult meg.

Ezek a családok a településen belül kaptak közművekkel ellátott ingatlanokat. De ezeket a lakásokat teljesen lelakták, a közművek kikötésre kerültek időközben.

A polgármester tudomása szerint jelenleg nincs eladó ingatlan, valamint nincs szabad földterület-telek.

Az önkormányzat birtokában 19 ingatlan van.

Lakóingatlanok átlagos négyzetméterára a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei, Edelényi járásban 2018-ban: 50.000 - 100.000 Ft/négyzetméter

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok: 108	Lakások száma
életveszélyes házak	10 lakott ingatlan
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	0
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	78
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	20

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Település térségi pozíciója:

Tornanádaska község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, az Edelényi kistérségben, a szlovák határ mellett fekszik, Aggtelektől 28, Szögligettől 11 kilométer távolságra.

Közúton: Tornanádaska közúton Miskolctól, a megyeszékhelytől a 26-os főúton Sajószentpéter belterületén jobbra fordulva a 27-es főúton Edelényen- Szendrőn át haladva a főút mentén található a település.

Vasúton: A falu a Miskolc-Tornanádaska vasútvonalon helyezkedik el.

A közelben vannak dinamikusan fejlődő gazdasággal rendelkező városok: Edelény, Miskolc.

A közösségi közlekedés szempontjából a vonatközlekedés praktikusabb, átszállás nélkül közelíthetőek meg a céltelepülések.

A település társadalmi összetétele gettósodó település típusba tartozik.

Önkormányzat hozzáállása a bérlakásfejlesztési programhoz: a polgármester a krízis lakások kialakítását fontosnak tartja a településen a gyakran kialakuló családi konfliktusok miatt.

A településen jellemző, hogy több generáció él egy lakóházban, ami egyben azt is jelenti, hogy a tulajdonos család mellett a többi család szívességi lakáshasználó, ami számukra bizonytalan lakhatási helyzetet jelent. Az utóbbi elsősorban a fiatal családokat érint.

Az eladósodottság:

5000Ft-ért cserébe telefonvásárláshoz szükséges dokumentumot írtak alá többen, majd ennek következményeként hónapokkal később több százezres tartozásról érkezett a felszólítás az érintetteknek.

A részletre kihozott telefon, amit azonnal értékesítenek is, szintén nagyszámú tartozást generál az itt élők körében.

Lakóépületek fizikai állapota: az ingatlanok állagmegóvására nem figyelnek oda.

Az eladó ingatlanok száma: jelenleg nincs eladó ingatlan

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás					10 lakott ingatlan
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni			0	0	0
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)					78
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni					20
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen			0	0	
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	20	150	0		108 ingatlan 170 család

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és priorizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése:** első lépésként a családokban tudatosítani kell a probléma súlyát az adósságok törlesztésének előnyeit, és együttműködővé kell tenni a családokat e téren. Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.
- **Tulajdoni jogviszonyok rendezése:** szükséges megkezdni a jogviszonyok rendezését, ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást kell nyújtani a családoknak. Először azokra a családokra kell koncentrálni, melyek potenciálisan bevonhatóak a lakhatási programokba, de a tulajdonviszonyok rendezetlensége ennek akadályát jelenti.
- **Szülői kompetenciák fejlesztése**
- **A foglalkoztatáshoz való hozzáférés tényezőinek növelése:** potenciális munkalehetőségek, beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben való kialakítása. **A jogosítványhoz való hozzájutás elősegítése.**
- **Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen;** képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük
- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni.

Lakhatási programok:

- A **közműszolgáltatásokba való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz-és az áramszolgáltatás tekintetében.

Az áramszolgáltatás esetében előrefizetős villanyóra felszerelése.

Bérlakásfejlesztés tekintetében:

- **Krízislakások kialakítása:** szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási helyzet és súlyos családi konfliktusok esetén családok elhelyezhetőek.

A polgármester véleménye szerint krízis lakás kialakítása szükséges a gyakori családi konfliktusok miatt. Az interjú során 10 olyan életveszélyes ingatlant jelölt meg ami családok által lakott.

- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak:** a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlszűfolt lakásban élnek. A településvezetés is azon családok mobilizációját támogatja a településen belül, ahol a szülők rendszeres munkaviszonnyal rendelkeznek.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	a vonatközlekedést preferálják: napi 9 járat
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	az önkormányzat a fő foglalkoztató
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	nincs eladó ingatlan
közműinfrastruktúra	közművesített
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	nem ismert
uzsora	nincs róla tudomás
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	erősen szegregált
szegregátumok relatív mérete a településen	gettósodó település

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	igen, Bódvaszilás és Tornanádaska között
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	jelen van
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	nem ismert
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Edelény, Miskolc
családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros
céltelepülés árszínvonala(alacsony, magas)	magas

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Bérlakásfejlesztések:

A potenciális célcsoporti körből a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönözöttek és együttműködőek, illetve van esély arra, hogy azzá tehető, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 4 család, ami egyben **4 bérlakás létrehozását jelenti a településen**

Indoklás:

Az előzetes felméréseket, valamint interjúkat összevetve, a térségben dolgozó valamennyi szakember véleményére alapozva született a döntés.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)				
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	4			
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				4

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti

tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.